מוס' עירובין פא: ד"ה ה"ג ותוס' חולין פח. ד"ה רבט . ותוס' גיטין ז: ד"ה אמר סד"ה נשבען, ב) ועירובין פב.ז. ג) ולעיל ו. מענים ד: יש"ל], ד) [תוספתא פ"ה עירובין שם ע"ש], ס) עירובין פב. חגיגה י. ט) עירובין פבר מהיגט יי. נזיר לד. ודף סב. נדרים יט: כא., ו) לעיל ט: וש"נ, ו) [ל"ל שמתיה כך גרסת הכ"מ בפ"ו מהל' ת"ת דין יד אהא שכ׳ הרמב״ם אות יט טבח שילא טריפה מתחת ברב אלפס שמתיה רב נחמן . ונוברי' והנה בהרא"ש חי' ט איתא שמע ר"ג וכו׳ וטעות הדפוס שם ול"ל שמתיה ר"ג ועבריה],

ד) [ל"ל חולין קמא:],

ש) [ל"ל דבעין, י) ס"א מכל

תורה אור השלם ו. לא תשא שמע שוא אַל הָּשֶׁת יָּדְף עִם רָשְׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס: שמות כג א

גליון הש"ם גמ' וצריכא וכו' התם הוא דלא גמר ומקני. לפ״ז ל"ל דהך מ"ד ס"ל כרמב"ח דלעיל דאימתי דר"י לחלוק וס"ל למ"ק דפסולין משום דהוי אסמכתא ולא גמר מקני. אבל קשה לי מנ"ל להגמרא לומר כך דס"ל דלא כריצ"ל ור"י דס"ל אימתי לפרש הא י"ל הצריכותא בהיפוך על ההכשר דבמתני קתני דעוסקים בישובו של עולם כשר דאסמכתא קני ולוה אי תני משחק בקוביא מ״ד דובו לא בוי אחתכחא ס"ר דוטו כנו הזר מסנוכנות דאין בידו כלל וגמר ומקני אבל מפריחי יונים דאמר בנחשת תלית מלחת הוי יונים ה"ח דמשחקי בקוביא דאמר קים לי בנפשאי והוי אסמכתא אחר זה ראיתי בחי" הר"ן דכתב דמש"ה אולה קוגיה זו כרמי בר חמה משום דלהך מ"ד דמפריחי יונים ודהי קחי לרמב"ח דהי פבירה ליה כר"ש משום דאין עוסקין בישובו של עולם היינו משחק בקוביה ותרתי ל"ל אבל לענ"ד קשה כנ"ל דהה מ"מ הלריכותא בהך גופא דעוסקים בישובו של עולם ולא מפסיל משום אסמכתא:

לעזי רש"י

אשתליו"ן [אישטלו"ן]. עוף פיתיון.

מוסף רש"י לעולם אין אחד מה נזיר. שנים שהיו יושבין ובא אחד לפניהם ואמר מחת נפניםם ומנור מחת הריני נזיר שזה הבא אצלנו נזיר הוא, וחברו אמר הריני נזיר שאינו נזיר, ולבסוף נמלא כאחד מהן, אין אחד מהן נזיר, לפי שלא ניחנה מירות להיות מיר בתליה יבספק אלא בהפלאה ודאימ מ**פולשת** (חגיגה י. וכעי״

אימתי ובמה. אימתי כגון במתניתין דהכא או במה דברים אמורים: גברא הגברא. דרבי יהושע בן לוי ארמי בר חמא רמי בר חמא סבר אימתי דרבי יהודה לחלוק בא: ההיא דרבי יהודה היא משום רבי טרפון. לעולם אימתי לפרש הוא ורבנן דמתניתין לא פליגי

עליה ומתניתא דקתני בין שיש לו כו' דמשמע טעמא משום אסמכתא ר' יהודה גופיה אמרה משמיה דרבי טרפון ופליג אדרבנן דמתניתין דטעמייהו משום יישוב ובמתניתין ר' יהודה מילתייהו דרבנן קא מפרש: אין אחד מהן נזיר. שנים יושבין ואחד עובר זה אומר פלוני העובר מיר הוא וזה אומר אינו מיר ואמר אחד הריני נזיר אם כמותו הוא שהוא נזיר וחבירו אומר הריני נזיר אם כמותו הוא שאינו נזיר ושניהם מתכוונין לנזירות ונמלא כאחד מהם ואמר רבי טרפון אין אחד מהן נזיר שעל הספק אמר דבריו תחילה ואין זו הפלחה דכי יפליא איש (ויקרא כו) יפרש משמע. אלמא לר׳ טרפון דכי תלי תנאה במידי דלאו בידיה ולא ידע לה אפילו הכי הויא אסמכתא ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני: לוה בריבית פסול לעדות. דקיי"ל (ב"מ דף עה:) המלוה והלוה עוברין בלה תעשה וכיון דחימוד ממון מעבירו על דת הוה לי' כרשע דחמס דעובר נמי על לא תעשה מפני חימוד ממון: מלוה הבאה בריבים. ומשמע אתרווייהו: בל ביניתום אוזיף. הלוה: והוה ליה. האי סהדא רשע דהא אודי דלווה בריבית: רבא לטעמיה. בפ"ק דאין אדם משים עלמו כו׳ אינו יכול לפסול עלמו על פיו דהא אין קרוב מעיד לא לזכות ולא לחובה ואדם קרוב אלל עלמו: רבי מזייה וטופריה. הגדיל שערו וליפורניו לנוול עלמו לעשות תשובה: שחין מכירין חומו. דתשובה דהתם לאו איערומי הוא: ויחזיר אבידה. אם ימלא אבידת חבירו דכיון דמחזיר אבידה הוא ודאי הדר ביה מחמדת ממון: אם סקדמיה יוגך ליון. ליוני אתן לך כך וכך: ארא. אשתליו"ן מלומד להביא יונים ממקומן לבית בעלים על כרחן ויש בהן גול: מפני דרכי שלום בעלמה. דתניה (חולין דף קלט:ח) יוני שובך ויוני עלייה יש בהן גול מפני דרכי שלום ולא גול גמור

אימתי 🌣ובמה אינו אלא לפרש דברי חכמים סרבי יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה לחלוק ודכולי עלמא אימתי לפרש הוא יגברא אגברא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי ולא פליגי והתניא ייבין שיש לו אומנות שלא הוא בין שאין לו אומנות אלא הוא הרי זה פסול ההיא רבי יהודה משום רבי מרפון היא דתניא∘רבי יהודה אומר משום רבי מרפון לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה: מלוה ברבית: אמר רבא "לוה ברבית פסול לעדות והאנן תנן מלוה ברבית מלוה הבאה ברבית בר ביניתום אסהידו ביה תרי סהדי חד אמר קמי דידי אוזיף בריביתא וחד אמר לדידי אוזפי בריביתא יפסליה רבא לבר ביניתום והא רבא הוא דאמר לוה ברבית פסול לעדות והוה ליה רשע והתורה אמרה יאל תשת רשע עד רבא ילמעמיה ידאמר רבא אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע ההוא מבחא דאישתכח דנפקא מריפתא מתותי ידיה "פסליה רב נחמן ועבריה אזל רבי מזיה וטופריה סבר רב נחמן לאכשוריה א"ל רבא דילמא איערומי קא מערים אלא מאי תקנתיה כדרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין יהחשור על המריפות אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב או שיוציא מריפה מתחת ידו בדבר חשוב משלו: ומפריחי יונים: מאי מפריחי יונים הכא תרגומה אי תקדמיה יונך ליון רבי חמא בר אושעיא אמר הארא מאן דאמר אי תַקדמיה יונך ליון מ"ט לא אמר ארא אמר לך ארא מפני דרכי שלום בעלמא ומאן דאמר ארא מאי מעמא לא אמר אי תקדמיה יונך ליון אמר לך היינו משחק בקוביא ואידך תנא תולה בדעת עצמו ותנא

בדעת עצמו התם הוא דלא גמר ומקני דאמר דלא זכה בהן בעל השובך דממילא קאתו ורבו להתם ובגמרא דהשואל (כ"מ דף קב.) גרם לה: סנא סולה אסמכתא ומיהו קשה דהכא משמע דדבר דלא הוי בידו לאו אסמכתא

דאמר התם האי מאן דמקבל זוזי מחבריה למזבין ליה חמרא ופשע ולא זבין משלם כדאזיל אפרוותא דוולשפוט וקאמר התם דאסמכתא היא כו' עד דמקשה הש"ם מאי שנא מאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא ומשני התם גבי אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא משום דבוי בידו לא בויא אחמכחא אלמא דלא הויא בידו הוי טפי אסמכתא ממה שהוא בידו על כן

נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא דלא הויא אסמכתא אלא היכא שאין יכול להרויח כגון משליש שטרו וכו' דגט פשוט (ב"ב דף קסח.) אבל הכא לא הויא אסמכתא משום דכיון דשנים הם כל אחד ואחד מקני לחבריה מגו דאי מרווח בעי איהו למקני בההיא הנאה גמר ומקני לחבריה ולפי זה כל שידוכין לא הויא אסמכתא משום דכל חד וחד בעי למקני גמר נמי ומקני ומיהו קשה על פי׳ ר״ת שהרי בפרק הזהב (ב"מ דף מח: ושם) אמרינן הנותן עירבון לחבירו ואמר לו אם אני חוזר בי עירבוני מחול לך והלה אומר אם אני חוזר בי אכפול לך ערבונך נתקיימו התנאים דברי רבי יוסי ומסיק התם לבסוף אליבא דר׳ יהודה דהויא אסמכתא ולא קניא אלמא אפי׳ בשנים חשיב אסמכתא ולא אמרינן מגו ש דאי בעי קנין העירבון אם חבירו חוזר בו מקנה נמי כנגד העירבון לחבירו כשהוא חוזר בו ועוד משמע לקמן גבי לריכותות דמפריחי יונים דהיכא שהוא סבור דבידו להרויח הויא אסמכתא בעלמא טפי כדפירש רש"י על כן נראה לר"י עיקר כפירוש רש"י ואי קשיא לו מההיא דאיזהו נשך כדפירש לעיל תרין הכי שאני התם דודאי דבר שהוא בידו ממש לגמרי כגון אם אוביר ולא איעביד אשלם במיטבא דהתם בידו לעשות ולא גזים נמי שפובר הוא שכך הפפיד חבירו אם לא ישלים תנאו כמו אם ישלם במיטבא ובההיא ודאי גמר ומקני ולא חשיב אסמכתא ואומר בלבו עלי לשלם ודאי מן הדין מה שבידי לעשות ולא עשיתי אבל היכא דגזים אע"ג דהוי בידו ממש לגמרי כגון אם אוביר ולא איעבד אשלם אלפא זוזי מכל מקום כיון דגזים ודאי הוי גוומא דמתנה לשלם אלף זוו

בשביל קרקע אחת ודאי חשיב בדעת עלמו. דהויא אסמכתא והדר תנא דתולה בדעת יונו: הוא כגון משחק בקוביא דהכא ואע"ג דגזים ומאי שנא מההיא דחמרא דוולשפוט דחשבינן אסמכתא מהאי טעמא ומכ"מ לא קשיא

קים

קים מידי דהתם ודאי הויא אסמכתא משום שזה סומך עליו משום דהוי דבר שבידו שמולאין יין למכור ונראה כאסמכתא קלם אע"ג דלא גזים דשמא לא ירצו אחרים למכור לו והלכך אע"ג דלא גזים כיון דלאו בידו הוא לגמרי לא גמר ומקני לחבריה אבל הכא גבי משחק בקוביא דלאו בידו הוא כלל אע"ג דגזים בתנאי שחוק שלו מ"מ גמר ומקני דכיון שהוא יודע שאין בידו להרויח וידוע הוא שאחד מהם ירויח ודאי לא נחכוון להסמיך חבירו על דבר שאינו אלא גמר ומקנה לכך כי האי גוולא ודאי לאו אסמכחא היא אבל הא דאשלם אלפא זוזי דגזים וגם בידו להשלים תנאו יש לנו לותר דנתכוון להסתיך ולהטעות חבירו הויא אסתכתא משום דגוומא האתר ולא גמר ומקנה ומסתברא דלהכי גזים שהוא סבור ודאי שיעבדנה ועוד שבידו הוא יומשום הכי פסק דמשחק בקוביא כשר לעדות דפסקינן כר' יהודה לקמן דכיון שיש לו אומנות שלא הוא כשר והא דפסקינן דמשחק בקוביא קני דווקא כשמעות שניהם על פי הדף לפי שהדף והמקום קנוי לאותו שירויח כדי לקנות המעות אשר עליו אבל המשחקים באמנה אפילו הקנו לא מהני אם לא הקנו בב"ד חשוב כדאי בנדרים (דף מ:): ההיא ר' יהודה משום ר' מרפון. דאמר לא נתנה מירות אלא להפלאה פ״ה אלמא כיון דמספקא ליה אי הוי מיר אי לא מספיקא לא משעביד נפשיה הכא נמי מספיקא לא גמר ומקני והקשה הריב"ן מאי מדמה קנין לנזירות שאני נזירות דגלי קרא דכתיב

תולה בדעת יונו יוצריכא דאי תנא תולה

כי יפליא וי"ל דמ"מ נילף מיניה בעלמא ור"י פי׳ דמ"מ מייתי שפיר ואין להקשום שאני הכא דגלי קרא משום דהא לא מפרש בקרא מאי היא הפלאה אלא גלי לן קרא דבעינן הפלאה ולא ידעינן מה היא הפלאה אלא מימי לן מסברא מה היא הפלאה והיינו דקאמר ההיא רבי יהודה היא דאמר משום רבי טרפון דכיון דלא חשיב ליה הפלאה א"כ ש"מ דעל כרחיך הוא דאמר לעיל בכי האי גוונא אסמכתא היא דאי לאו אסמכתא היא מילתא דלא ידע אם כן הויא נמי הך הפלאה אע"ג דלא ידע ומדקאמר כ" יהודה לעולם אין אחד מהם מיר וכוי מכלל דלא הוי הפלאה כי האי גוונא אם כן ש"מ לעיל דהוי אסמכתא כי האי גוונא וקרא דכי יפליא אינטריך משום דידות נזירות כנזירות

א) וכאו חסר בדברי רבינו עלה בברייתא וחכ"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש פסול - מעירובין פ"ב:]

ביניתוס אסהידו עליה חד אמר קמאי דידי

וטוש"ע י"ד סי' קיט סעי' טו וסעי' יח בהג"ה: ב ה מיי שם פ"י הל' ד סב שיבוט סב מחם

עין משפט

נר מצוה יו א מיי' פ"י מהלכות עדות הלכה ד סמג

לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי

לד סעיף י: יח ב ג מיי׳ שם פי״ב הלכה ב סמג שם

מוש"ע שם סעיף כה:

ם ע שם סעיף כיז. ד מייי שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף לד

רבינו חננאל

אימתי ובמה אינו אלא אינותי ובמה אינו אלא לפרש דברי חכמים כוי ושנינן גברא אגברא ושנינן גברא אגברא קרמית כלומר מדברי ר' יהושע ור' יוחנן אתה מקשי על רמי בר חמא הני סברי דאימתי לפרש ורמי סבר אימתי נמי לחלוק הוא והתניא בהדיא דר׳ יהודה חולק על החכמים דתניא ר' יהודה אומר בזמן . שיש להן אומנות אחרת סיט יוון אונינות אוווית הרי אלו כשרין. חזרו בהן הרי אלו כשרין וחכ״א בין שאין להן אומנות אלא שאן יוון אוכנות איא היא ובין שיש להן אומנות שלא היא פסולין ושנינו . ההיא דקתני וחכ"א אינן החכמים השנויין במשנתנו אלא ר' טרפון היא. ור' יהודה הוא ששונה אותו בלשון חכמים לפי שהוא אית ליה האי סברא דתניא ר' יהודה אומר משום ר' טרפוז איז אחד מהן נזיר להפלאה אבל ר' יהודה מפרש דברי חכמים הוא וגרסינן בעירובין סוף פרק חלון שביז ב' חצרות אמר רב בר' יהודה דאמר בד"א בעירובי תחומין כו' ואקשינן עליה הלכתא מכלל דפליגי והאמר ריב״ל כל מקום שאמר ר׳ יהודה אימתי ובמה אינו אלא לפרש דברי חכמים ומהדרינן ולא פליגי והאמר רב חסדא חולקין עליו חביריו על ר' יהודה ואמרינן גברא אגברא קא רמית כלומר מדברי רב חסדא תדחה דברי ר׳ יהושע ושקלו וטרו בה ומקשו ואימתי לפרש הוא והתנן אלו הן הפסולין המשחק בקוביא. א״ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא לו) שאמר משום ר' טרפון היא . דתנן ר' יהודה אומר משום שלא נתנה נזירות אלא להפלאה. ומסקי לה לשמעתא הכי אלמא כיון . רמספקא ליה אי נזיר הוא (והוא) וואין לאו נזיר הוא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקני וזו יהודה דבריו בבריי בלשון חכמים וברייתא כולה ר' יהודה. והמלוה ברבית פסול לעדות תרגמה רבא מלוה הבאה ונו גמור רבא מלדור הבאה לו ברבית ואפי׳ לוה עובר עליה ופסול לעדות: בר